

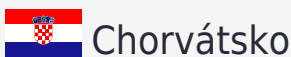
[Domovská Stránka](#) > ... > [Rodinné Veci a Dedenie](#) > [Rodičovská Zodpovednosť – Opatrovnícke Právo A právo Na Styk S dieťaťom](#) > Croatia

Rodičovská zodpovednosť – opatrovnícke právo a právo na styk s dieťaťom

Autor obsahu

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Čo v praxi znamená právny pojem „rodičovské práva a povinnosti“? Aké sú práva a povinnosti nositeľa rodičovskej zodpovednosti?

V zákone o rodine (*Ovršni zakon*) [*Narodne novine* (NN); Úradný vestník Chorvátskej republiky) č. 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 a 156/23] sa upravuje rodičovská starostlivosť, čiže zodpovednosť, povinnosti a práva rodičov, s cieľom chrániť a podporovať osobné a majetkové práva dieťaťa, ako aj jeho najlepšie záujmy. Rodičia sú povinní diskutovať o jednotlivých aspektoch rodičovskej starostlivosti a dohodnúť sa na nich s dieťaťom s ohľadom na jeho vek a vyspelosť. Rodičovská starostlivosť v podstate zahŕňa: právo a povinnosť chrániť osobné práva dieťaťa na zdravie, vývoj, starostlivosť a ochranu; výchovu a vzdelávanie; udržiavanie osobných kontaktov; výber miesta bydliska; ako aj právo a povinnosť zastupovať osobné a majetkové práva a záujmy dieťaťa (články 91 a 92 zákona o rodine).

2 Kto má spravidla rodičovské práva a povinnosti voči dieťaťu?

Rodičia vykonávajú rodičovskú starostlivosť o svoje maloleté deti, ktorá je ich právom, povinnosťou a zodpovednosťou.

Obaja rodičia majú právo a povinnosť vykonávať rovnakú, spoločnú a dohodnutú rodičovskú starostlivosť. Pri vykonávaní spoločnej rodičovskej starostlivosti sa rodičia musia snažiť vyriešiť všetky problémy dohodou (články 104 a 106 zákona o rodine).

Keď rodičia spolu trvalo nežijú, sú povinní sa dohodnúť na úprave rodičovskej starostlivosti vypracovaním plánu spoločnej rodičovskej starostlivosti, ktorý musí schváliť zákonom stanovený súd; Ak sa rodičia nedohodnú, súd o problémoch rozhodne vydaním rozhodnutia (články 107 a 461 – 467 zákona o rodine).

3 Ak rodičia nie sú schopní alebo ochotní vykonávať rodičovské práva a povinnosti voči svojim deťom, môže tým byť namiesto nich poverená iná osoba?

Žiadny rodič sa nemôže vzdať svojho práva na rodičovskú starostlivosť (články 91 ods. 2 zákona o rodine).

Obaja rodičia sa môžu dohodnúť na tom, že dočasne čiastočne alebo úplne zveria rodičovskú starostlivosť o dieťa osobe spĺňajúcej podmienky stanovené pre poručníka. Ak rodičia umiestňujú dieťa do starostlivosti inej osoby na obdobie dlhšie ako 30 dní, musia na tento účel vyhotoviť vyhlásenie, ktoré overí notár (článok 102 zákona o rodine).

Ak sa pre chorobu, neprimerané podmienky bývania alebo iné prekážky rodičia dočasne nedokážu o dieťa postarať, môže byť dočasne umiestnené do inštitúcie sociálnej starostlivosti, náhradnej rodiny alebo do starostlivosti inej fyzickej či právnickej osoby vykonávajúcej činnosti sociálnej starostlivosti v súlade s predpismi, ktorými sa upravuje sociálna starostlivosť.

Na rodičov, ktorým sa preukáže, že sa o svoje dieťa nedostatočne starajú, sa bude vzťahovať opatrenie na ochranu práv a najlepších záujmov dieťaťa, ktoré môže uložiť Chorvátsky inštitút pre sociálnu prácu (*Hrvatski zavod za socijalni rad*) alebo súd s právomocou v tejto veci (články 127, 134 a 149 zákona o rodine). Rodičia môžu byť na základe rozhodnutia súdu zbavení práva žiť s dieťaťom a každodenná starostlivosť o dieťa môže byť zverená inej osobe, náhradnej rodine alebo inštitúcii sociálnej starostlivosti na základe posúdenia rodiny, ktoré vykoná Chorvátsky inštitút pre sociálnu prácu, z ktorého vyplynie, že život, zdravie a vývoj dieťaťa sú v prípade, ak by dieťa zostalo v rodine, ohrozené (články 155 a 433 zákona o rodine). Za určitých okolností stanovených v zákone môže súd nariadiť prerušenie rodičovskej starostlivosti (články 115, 173 a 433 zákona o rodine). Opatrenie na zrušenie práva rodičov na rodičovskú starostlivosť sa môže využiť ako posledná možnosť (články 170 a 433 zákona o rodine).

Keď sa rozhodnutím súdu rodičom zruší starostlivosť o dieťa, každodenná starostlivosť je zverená inej osobe, náhradnej rodine alebo inštitúcii sociálnej starostlivosti.

4 Ako sa ustanovujú budúce rodičovské práva a povinnosti v prípade, že sa rodičia rozvedú alebo žijú oddelene?

Rodičovská starostlivosť sa v prípade, ak sa manželstvo/partnerstvo rodičov trvalo rozpadlo, upravuje rozhodnutím súdu, ktoré môže vychádzať z dohody rodičov vo forme plánu spoločnej rodičovskej starostlivosti (články 104, 106, 107, 461 - 467 zákona o rodine).

Pred podaním návrhu na rozvod manželstva alebo začatím iného súdneho konania v súvislosti s rodičovskou starostlivosťou musí jeden z rodičov alebo obaja rodičia podať žiadosť o povinné poradenstvo na krajský úrad Chorvátskeho inštitútu pre sociálnu prácu s príslušnosťou pre miesto, v ktorom má dieťa trvalý alebo prechodný pobyt, prípadne miesto, v ktorom mali manželia alebo partneri podľa zvykového práva naposledy spoločný trvalý alebo prechodný pobyt (články 321 - 323 zákona o rodine).

5 Ak rodičia uzatvoria dohodu týkajúcu sa rodičovských práv a povinností, aké formality musia dodržať, aby bola dohoda právne záväzná?

Dohoda uzavretá medzi rodičmi alebo plán spoločnej rodičovskej starostlivosti sa stáva vykonateľným nástrojom až po schválení na základe rozhodnutia súdu (články 106, 107, 420 a 461 - 467 zákona o rodine).

6 Ak rodičia nedospejú k dohode o rodičovských právach a povinnostiach, ako inak môžu tento problém mimosúdne riešiť?

Ak sa rodičia nedohodnú na pláne spoločnej rodičovskej starostlivosti, Chorvátsky inštitút pre sociálnu prácu ich odkáže na mediáciu v rodinných veciach, ktorú vykonáva Rodinné centrum (*Obiteljski centar*), ale môžu ju vykonávať aj mediátori v rodinných veciach mimo systému sociálnej starostlivosti (články 331 a 334 zákona o rodine).

Mediácia v rodinných veciach sa nevykonáva v prípade existujúcich obvinení z domáceho násillia.

V prípade, že rodičia dosiahnu dohodu, musí byť vždy schválená rozhodnutím súdu, ako sa vysvetľuje v otázke 5.

7 Ak pôjdu rodičia na súd, o akých záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa môže sudca rozhodnúť?

Súd môže rozhodnúť o každom aspekte rodičovskej starostlivosti, ktorý je predmetom sporu, t. j. o tom, s ktorým rodičom bude dieťa bývať, o udržiavaní styku s druhým rodičom, ako aj o výške výživného ako povinnosti rodiča, s ktorým dieťa nebýva, a o všetkých ostatných relevantných otázkach súvisiacich s osobnými a majetkovými

právami dieťaťa (články 408 a 433 zákona o rodine).

8 Ak súd rozhodne o tom, že dieťa zverí do starostlivosti iba jednému z rodičov, znamená to, že môže rozhodovať o všetkých záležitostiach týkajúcich sa dieťaťa bez toho, aby sa najskôr poradil s druhým rodičom?

Súd môže vydať rozhodnutie, ktorým sa rodičovskou starostlivosťou poveruje jeden z rodičov úplne, čiastočne alebo v rozsahu, v akom je to potrebné na rozhodnutie o konkrétnej dôležitej otázke týkajúcej sa dieťaťa, a ktorým sa zároveň úplne alebo pri určitých aspektoch rodičovskej starostlivosti obmedzuje vykonávanie rodičovskej starostlivosti druhým rodičom (článok 105 zákona o rodine).

Rodič, ktorého právo na vykonávanie rodičovskej starostlivosti je obmedzené, má právo udržiavať s dieťaťom styk, ak to nie je zakázané rozhodnutím súdu, prijímať každodenné rozhodnutia týkajúce sa dieťaťa, keď je dieťa v jeho starostlivosti, a prijímať informácie o dôležitých okolnostiach týkajúcich sa osobných práv dieťaťa (článok 112 v spojení s článkami 110 a 111 zákona o rodine).

9 Ak súd rozhodne, že dieťa má byť zverené do opatery obidvoch rodičov, čo to znamená v praxi?

Rodičia majú vždy spoločný výkon rodičovských práv a povinností, okrem prípadov, keď súd vydá rozhodnutie, ako sa vysvetľuje v odpovedi na otázku 8.

Dôležité rozhodnutia týkajúce sa dieťaťa súvisia so zastupovaním dieťaťa vo veciach jeho základných osobných práv a zastupovania dieťaťa vo veciach jeho hodnotného majetku a majetkových práv (článok 99 a 104 zákona o rodine). Ak sa rodičia, ktorí majú spoločný výkon rodičovských práv a povinností, nedohodnú na dôležitých rozhodnutiach týkajúcich sa dieťaťa, súd rozhodne na základe návrhu dieťaťa alebo jedného z rodičov, ktorý rodič bude zastupovať dieťa v danej veci (článok 100, 101, 108, 109 a 433 zákona o rodine).

10 Na ktorý súd alebo orgán sa mám obrátiť, ak chcem podať žiadosť o priznanie rodičovských práv a povinností? Aké postupy musím dodržať a aké dokumenty je potrebné k žiadosti pripojiť?

Návrhy a žiadosti sa podávajú na miestne príslušný mestský súd.

Podľa článku 34 zákona o občianskom súdnom konaní (*Zakon o parničnom postupku*) mestské sudy vždy rozhodujú na prvom stupni o týchto sporoch: či došlo k trvalému rozvratu manželstva, či by sa manželstvo malo anulovať a či by sa mal manželom povoliť rozvod; sporoch, ktoré sa týkajú určenia alebo spochybnenia otcovstva alebo materstva; sporoch, ktoré sa týkajú určenia rodiča, s ktorým bude dieťa bývať; a sporoch týkajúcich sa rodičovskej starostlivosti, v ktorých prebieha súbeh návrhov na určenie toho, či došlo k trvalému rozvratu manželstva, na anulovanie manželstva alebo povolenie rozvodu manželstva.

V súlade so zákonom o rodine sa pred podaním návrhu na rozvod manželstva manželov, ktorí zabezpečujú spoločnú starostlivosť o maloleté dieťa, alebo pred začatím iných právnych konaní týkajúcich sa rodičovskej starostlivosti a styku s dieťaťom musí uskutočniť povinné poradenstvo. Ustanovenia zákona o rodine týkajúce sa povinného poradenstva pred podaním návrhu na rozvod manželstva manželov, ktorí zabezpečujú spoločnú starostlivosť o svoje maloleté dieťa, sa uplatňujú *mutatis mutandis* na povinné poradenstvo uskutočnené pred podaním návrhu na určenie rodičovskej starostlivosti a styku dieťaťa s druhým rodičom, ak sa manželstvo/partnerstvo jeho rodičov trvalo rozpadlo. V zákone sa stanovujú prípady, keď sa povinné poradenstvo nevyužíva. Proces povinného poradenstva sa začne na žiadosť strany. Žiadosť sa podáva stredisku sociálnej starostlivosti písomne alebo ústne (vyhlásením, ktoré sa zapíše do registra). Službu povinného poradenstva poskytuje skupina odborníkov z Krajského úradu Chorvátskeho inštitútu pre sociálnu prácu s príslušnosťou pre miesto, v ktorom má dieťa trvalý alebo prechodný pobyt, prípadne miesto, v ktorom mali manželia alebo partneri podľa zvykového práva naposledy spoločný trvalý alebo prechodný pobyt. Povinné poradenstvo je proces, ktorý zahŕňa osobnú účasť rodinných príslušníkov (zástupcovia sa nemôžu zúčastniť). Na základe žiadosti o povinné poradenstvo je Chorvátsky inštitút pre sociálnu prácu povinný navrhnúť dátum

stretnutia a predvolať účastníkov. Odchylna sa môžu napláňovať a vykonať vypočutia účastníkov oddelene, ak Chorvátsky inštitút pre sociálnu prácu vie o domácom násilí alebo sa domnieva, že za daných okolností by spoločné stretnutie nebolo prínosné, alebo ak o to z opodstatnených dôvodov požiada jeden alebo obaja účastníci.

Po skončení tohto procesu musí Krajský úrad Chorvátskeho inštitútu pre sociálnu prácu vypracovať správu, ktorá bude platiť šesť mesiacov od dátumu ukončenia poradenstva.

Pred tým, ako navrhovateľ podá návrh na rozvod manželstva, je povinná účašť na prvom stretnutí mediácie v manželských veciach.

V závislosti od druhu podaného návrhu (manželský spor; spor týkajúci sa určenia materstva alebo otcovstva; spor o rodičovskú starostlivosť, spor týkajúci sa styku, návrh na rozvod manželstva dohodou alebo žiadosť o schválenie plánu spoločnej rodičovskej starostlivosti) musí navrhovateľ okrem iných dokumentov predložiť správu o povinnom poradenstve/potvrdenie o účasti na prvom stretnutí mediácie v rodinných veciach/plán spoločnej rodičovskej starostlivosti. Dokumenty, ktoré sa požadujú, závisia od návrhu, ktorý sa podáva.

11 Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch? Je k dispozícii mimoriadne konanie v naliehavých prípadoch?

Vo všetkých konaniach týkajúcich sa záležitostí súvisiacich s dieťaťom musia príslušné orgány konať rýchlo a zároveň chrániť záujem dieťaťa.

12 Môžem získať právnu pomoc na pokrytie trov konania?

Áno. Bezplatná právna pomoc je upravená v zákone o bezplatnej právnej pomoci (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) (NN č. 143/13 a 98/19).

13 Je možné odvolať sa proti rozhodnutiu o rodičovských právach a povinnostiach?

Áno. Proti rozhodnutiu vydanému na prvom stupni môžu účastníci konania podať odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia kópie rozhodnutia, pokiaľ v zákone o občianskom súdnom konaní nie je stanovená odlišná lehota. Odvolanie sa môže podať proti prvostupňovému rozhodnutiu vyplývajúcejmu z osobitných nesporných konaní upravených v zákone o rodine, pokiaľ v zákone nie je predpísané inak. Odvolanie sa musí podať v lehote 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia.

14 Niekedy môže byť nevyhnutné obrátiť sa kvôli výkonu rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach na súd alebo iný orgán. Aké postupy sa v takýchto prípadoch uplatňujú?

Je potrebné sa obrátiť na miestne príslušný mestský súd. Každé konanie o výkone rozhodnutia sa uskutoční v súlade s ustanoveniami zákona o výkone súdnych rozhodnutí (*Ovršni zakon*), ale zákon o rodine obsahuje osobitné ustanovenia týkajúce sa výkonu rozhodnutia na zabezpečenie odovzdania dieťaťa a výkonu rozhodnutia na zabezpečenie úpravy styku dieťaťa s rodičom (článok 509 – 525 zákona o rodine).

15 Čo musím urobiť, aby bolo rozhodnutie o rodičovských právach a povinnostiach vydané súdom v inom členskom štáte uznané a vykonané v tomto členskom štáte?

Podľa nariadenia 2019/1111 sa súdne rozhodnutie vydané v členskom štáte uznáva v Chorvátsku bez toho, aby sa vyžadovalo osobitné konanie.

Rozhodnutie vo veciach rodičovskej zodpovednosti vydané v členskom štáte, ktoré je v danom členskom štáte

vykonateľné, je vykonateľné aj v Chorvátsku bez toho, aby bolo potrebné vyhlásenie jeho vykonateľnosti.

16 Na ktorý súd v tomto členskom štáte sa mám obrátiť, ak chcem namietať proti uznaniu a výkonu rozhodnutia o rodičovských právach a povinnostiach, ktoré vydal súd v inom členskom štáte? Aký postup sa uplatňuje v týchto prípadoch?

Opravné prostriedky sa musia podať na mestský súd. O opravnom prostriedku rozhodne okresný súd.

Na odvolacie konanie sa vzťahujú ustanovenia nariadenia Rady (EÚ) č. 2019/1111 z 25. júna 2019 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí (prepracované znenie), a ustanovenia zákona o občianskom súdnom konaní.

17 Ktorý právny poriadok uplatňuje súd v konaní o rodičovských právach a povinnostiach, ak dieťa alebo účastníci konania nežijú v tomto členskom štáte alebo majú odlišnú štátnu príslušnosť?

V súlade s článkom 44 zákona o medzinárodnom súkromnom práve (*Zakon o međunarodnom privatnom pravu*) (NN č. 101/17 a 67/23) vzťahy medzi rodičmi a deťmi upravuje Haagsky dohovor o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z roku 1996 (NN – Medzinárodné zmluvy č. 5/09) v rámci svojho rozsahu pôsobnosti. Rozhodné právo pre vzťahy medzi rodičmi a deťmi mimo rozsahu pôsobnosti dohovoru uvedeného v článku 44 ods. 1 (ak nie sú určené iným zákonom alebo medzinárodnou zmluvou platnou v Chorvátsku) sa určuje v súlade s ustanoveniami dohovoru uvedeného v článku 44 ods. 1, ktoré upravujú takéto vzťahy.

V Chorvátsku sa od 1. januára 2010 uplatňuje Haagsky dohovor o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa z roku 1996.

Ďalšie informácie sa nachádzajú v:

- zákone o rodine (NN č. 103/15, 98/19, 47/20, 49/23 a 156/23),
- zákone o exekučnom konaní (NN č. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20, 114/22 a 06/24),
- zákone o medzinárodnom súkromnom práve (NN č. 101/17 a 67/23),
- zákone o bezplatnej právnej pomoci (NN č. 143/15 a 98/19),
- zákone, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (*Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 2201/2003 u području nadležnosti, priznanja i izvršenja sudskih odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanim s roditeljskom skrbi*) (NN č. 127/13),
- nariadení Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000,
- zákone, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (EÚ) 2019/1111 z 25. júna 2019 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí (*Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EU) 2019/1111 od 25. lipnja 2019. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju odluka u bračnim sporovima i u stvarima povezanima s roditeljskom odgovornošću te o međunarodnoj otmici djece*) (NN č. 83/22),
- nariadení Rady (EÚ) 2019/1111 z 25. júna 2019 o právomoci a uznávaní a výkone rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností a o medzinárodných únosoch detí (prepracované znenie).

Táto webová stránka je súčasťou portálu [Vaša Európa](#).

Privítame vašu [spättnú väzbu](#), pokiaľ ide o užitočnosť poskytnutých informácií.

■ Posledná aktualizácia: 23/01/2025

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.